

2 říjen 2020

ADOPCE V ZOO

LEMUR RÁKOSOVÝ

S čtyřměsíčním zpožděním (uzavření škol) jsme předali Zoologické zahradě v Plzni adoptivní příspěvek ve výši 5.000 Kč na rok 2020. Peníze opět nastřádali žáci školy sběrem hliníku, který od školy vykupuje firma Druso Dobřany.

Mluvčí plzeňské ZOO pan Mgr. Martin Vobruba nám zaslal aktuální foto adoptovaného lemura rákosového se vzkazem:

„Dobrý den, moc děkujeme. Chov tohoto vzácného zvířete se v Plzni daří, jsou jedini v České republice. Zdraví M. V.“

Děkujeme všem poctivým sběračům hliníku – má to smysl pro přírodu, dokonce dvakrát: třídíme odpad a ještě pomáháme k ochraně kriticky ohroženého madagaskarského živočicha. (jš)

ADOPCE NA DÁLKU

RESTY NANKINGA (UGANDA) – 9 LET PODPORY (2011-20) = 66.264 Kč (letos adopce skončí)

Dopis od Resty

Uganda, červenec 2020

Milí,
děkuji vám všem za váš překrásný dopis z února 2020, který jste mi poslali s krásným kalendářem na rok 2020.

Chtěli jste vědět, jak slavíme Vánoce s rodinou. Na Vánoce vstáváme velmi brzy a připravujeme vánoční pokrmy, po malé snídani se připravujeme na cestu do kostela. Po návratu z kostela se připravujeme na vánoční oběd. Sedíme v kruhu a začínáme obědovat. Po obědě se každý z nás vydává na večerní procházku, někteří se jdou dívat na fotbal, ale já navštěvuji přátele. Takto slavíme Vánoce.

(pokr. na str. 2)

ROZLOUČENÍ S DEVÁČKY 29. 6. 2020 (sportovní hala)

Dopis od Resty (pokračování)

Ve svém životě jsem bojovala a hádala se, což jsem překonala tím, že jsem se přestěhovala od osoby, která mě štvála, a tak se dnes s ní / s ním nehádám, protože hádky vedou k boji. Od té doby jsem se již nehádala s nikým.

Ráda bych vám dala vědět, že dvouletý kurz, který jsem započala v roce 2019 a který má končit v listopadu 2020, bude brzy u konce. Dokončím tak studium kadeřnického kurzu a můj plán je mít vlastní salon a začít tak pracovat jako kadeřnice. Ve škole jsou ještě další kurzy, ale mně se líbil tento kurz, protože pak můžete začít pracovat kdekoli ve městě či na vesnici, kde můžete mít klienty. Je pravda, že jsem se zajímala o dva kurzy, tím druhým bylo povolání švadleny, ale více jsem se zajímala o kadeřnictví. V naší zemi platíme

šilinky, což je měna Ugandy. Ve městě je možné vydělat si víc peněz než na venkově.

Ráda bych vám sdělila, že v listopadu v tomto roce budu skládat závěrečné zkoušky. Naše jediná výzva v prvním pololetí byla zastavena koronavirem. Náš prezident řekl, že v červnu 2020 půjdeme zpět do školy, ale pak návrat posunul o měsíc. Doufáme, že další prodloužení nebude a my budeme moci zpět do školy.

Gratuluji vám všem k Velikonocím a modlím se k Bohu, aby vás ochránil (vás, vaše rodiny, všechny lidi ve vaší zemi) před koronavirem. Já i moje rodina jsme OK, v naší vesnici koronavirus nemáme.

Přejeme vám krásné dny a časy ve vaší zemi.

Resty

Předposlední vysvědčení Resty Nankingy				Předmět	Kredity	Body	Posun
Předmět	Kredity	Body	Posun	Péče a design	5	4	Normální
Informační technika	4	4	Normální	Chemie vlasové kosmetiky	5	4,5	Normální
Dovednosti pro život	2	2	Normální	Reálné projekty	4	5	Normální
Základy kadeřnictví	3	4,5	Normální	Praxe	5	5	Normální

Dopis pro Resty

Dobřany září 2020

Milá Resty, jsme rádi, že Ti učení jde, a přejeme Ti hodně štěstí při závěrečných zkouškách a ukončení studia.

Psala jsi, že oslavujete Vánoce dopoledne v kostele a v poledne svátečním obědem. To je zajímavé, protože my se celý den (24. 12.) připravujeme na Štědrý večer, abychom spolu všichni slavnostně povečeřeli a užili si setkání, vánočních zvyků a nadělování dárků. Někteří z nás potom v noci jdou na půlnoční mši do kostela. Také dva další dny (25. a 26. 12.) prožíváme slavnostně, navštěvujeme příbuzné a užíváme si svátečních dnů.

Z Tvého dopisu se domníváme, že bydlíš kvůli studiu ve městě, ano? Kde budeš bydlet po ukončení studia? A rozumíme, že bydlíš se svým přítelem. Můžeš nám ho představit?

U nás jsme měli také čtyři měsíce zavřené školy a probíhala u nás takzvaná distanční výuka. Všichni jsme zůstali doma a učili jsme se přes počítač. Probíhalo to tak, že jsme měli zadané učivo na týden. To jsme museli do pondělí poslat zpracované zpět učiteli. V náročnějších předmětech, jako je matematika, jsme měli denní úkoly, které museli být téhož dne hotové. Všechnu naučenou látku jsme si procvičili v online testech. Pro některé to byl oddech od školy a relaxace, pro jiné to bylo domácí vězení. Největší problém u distanční výuky byl, že jsme nemohli nikam chodit, sportovat, chodit do kina nebo třeba za kamarády. Mně se na distanční výuce líbilo, že to bylo zpestření a odlehčení školního roku. A jak distanční výuka probíhala u vás?

Milá Resty, měj se dobře.

Za Tvé přátele z dobránské Základní školy

Josef Zíka, žák třídy 7.C

Rozhovor s odcházející paní učitelkou Mgr. Martou Weinrebovou

Jak dlouho jste učila na naší škole? Na naší škole jsem učila 40 let, to snad stačí. **Měla jste už dřív v plánu odejít? Měla jste někdy chuť skončit dřív? Co vás případně přinutilo zůstat?** Ano, párkrát jsem uvažovala, že skončím. Starala jsem se o nemocnou maminku. Ale nakonec jsem zůstala. Asi jsem neměla odvahu odejít a hledat si nové zaměstnání. Učit mne stále bavilo, tak jsem to řešila zkráceným úvazkem. A jinak, když jste zlobili, práce se nedařila, říkala jsem si, mám to zapotřebí, odcházím. Za chvíli mě to ale přešlo. **Jaký předmět vás naplňoval?** Když jsem nastoupila do školy, nebyli češtináři a mně dali učit češtinu. To jsem se často zapotila. Mojí prioritou byla tělesná výchova. Měla jsem štěstí, že otevřeli po dlouhé době na Pedagogické fakultě v Plzni aprobaci tělesná výchova- přírodopis. Můj sen se splnil. Dřív jsem raději učila tělocvik. S přibývajícím věkem jsem se o vás více bála. Bála jsem se úrazů. Nauka o přírodě má stále své kouzlo, pořád je, čemu se divit, a na co se ptát. Vždy mě to bavilo. **Z jakého důvodu jste přestala učit? Šla jste do důchodu nebo má na váš odchod něco společného s pandemií?** Už od května 2018 jsem důchodkyně. Pokud by nás netrápila pandemie, ještě bych tento školní rok učila. **Měla jste někdy oblíbenou třídu?** Ráda vzpomínám na svoje první třídnictví v roce 1981. Byla jsem mladá, plná elánu. Mezi mnou a žáky nebyl velký věkový rozdíl. V současné době je mým žákům už přes padesát let, ráda chodím na jejich srazy. Učila jsem už jejich děti, snad i vnoučata. Těch tříd, kam jsem se těšila, bylo hodně. Někde se mi učilo lépe, někde to vyžadovalo větší úsilí. **Jaký máte názor na dnešní dobu (dnešní generace, covid...)?** Doba je uspěchaná. Internet a sociální sítě, média na vás chrlí velké množství informací, ve kterých se i dospělý člověk špatně orientuje a někdy pak podlehne povrchním a lživým informacím. To jsou ta negativa. Závisí na vás, co si zvolíte. Já doporučuji si zvolit kamarádství, empatii a vzájemnou pomoc. **Co děláte teď ve volném čase, když už se nemusíte věnovat škole? Chybí vám učení, žáci atd.?** Dobrá otázka. Věřte, že brouzdám často na stránkách školy a zjišťuji, co se děje. Moc mě to zajímá. Někdy si čtu vaše milé emaily z minulého školního roku a jsem v kontaktu s vaší novou paní učitelkou. Je moc milá. Jinak víc vařím a uklízím, hodně čtu, koukám na filmy, pravidelně cvičím a chodím na louky. Když přijede Tomáš (syn), tak mu navařím a probíráme přípravu na jeho nové filmy. Také ráda sleduji nová videa pana učitele Petra Curky. **Když jste byla malá, myslela jste si, že budete učitelkou a že u této profese zůstanete po celý život?** Ano, vždycky jsem si přála být učitelkou. Moje tři starší sestry také učily a můj tatí byl ředitelem ZŠ a gymnázia. **Máte nějakou radu pro budoucí nebo mladé učitelky?** Nebude to vždycky jednoduché. V každé třídě se pracuje jinak. Učitelství je povolání tvořivé. Ale je třeba se smířit i s tím, že každá hodina se nepovede. Záleží také na komunikaci mezi učitelem a žákem. **Co byste vzkázala našim čtenářům?** Přeji všem, aby pandemie brzo skončila a vy jste se mohli vrátit do školy a někteří rodiče do práce, a ti, co jsou dnes v jednom kole, aby si trochu odpočinuli. Učte se, plňte si svoje povinnosti. Pro každého z nás je tahle doba dost složitá. Zdraví vás Marta Weinrebová – vaše bývalá učitelka. (Ptaly se Marie Tomášková a Týnka Málková, 8.B)

Marto, děkujeme za společná pracovní léta, Tvé milé jednání a zkušenosti. Tví kolegové a kolegyně

Rozhovor s novou paní učitelkou Mgr. Kateřinou Vebrovou

Jak dlouho už učíte? Vyučovat jsem začínala postupně už od roku 2008. Nejprve jsem vyučovala jen anglický jazyk. Na prvním stupni základní školy učím druhý rok. **Chtěla jste být vždycky učitelkou?** To určitě ne. Jak skvělá práce to je, na to jsem přišla vlastně náhodou. Na jazykové škole mě jako studentku oslovili, zda bych nechtěla vést kroužky angličtiny pro menší děti. Souhlasila jsem a objevila tak kouzlo učitelského povolání. **Kde jste učila dříve?** V Chebu jsem začínala jako učitelka angličtiny v jazykové škole, později jsem učila na základní škole a gymnáziu, po přestěhování do Plzně jsem se poprvé stala třídní učitelkou na prvním stupni základní školy. **Proč jste si vybrala zrovna naši školu?** Byla to šťastná souhra volného místa na této škole a skutečnosti, že jsem chtěla pracovat blíže našemu domovu ve Štěnovicích. **Znala jste tuto školu už dříve?** Pokud ne, jak jste se o ní dozvěděla? Neznala. Prvně jsem se s ní seznámila na webových stránkách školy. **Jaké předměty učíte a jste tento rok třídní učitelkou?** Jsem zde třídní učitelkou 3.C a učím všechny předměty. Tento školní rok ale neučím hudebku, pracovní činnosti a tělocvik. **Jaké předměty vás baví nejvíce učit?** Všechny. Každý je v mnohém zajímavý a zábavný. Jen na hudební výchovu nejsem zrovna nadaná. **Jaký byl váš nejoblíbenější předmět, když jste byla dítě?** Vnímala jsem všechny předměty podobně. Nejvíce jsem si ale užívala výtvarnou výchovu. Výtvarný projev je mou relaxací dodnes. **Jak jste se učila a jaké máte vzpomínky na základní školu?** Učila jsem se jako každé zdravé a veselé dítě. Někdy ochotně a ráda, někdy méně. V sedmé třídě jsem musela školu změnit. Nejprve jsem se toho bála, ale nakonec to byla změna k lepšímu. Vedle učení vzpomínám ráda i na fajn spolužáky a učitele. **Jaký ročník byl pro vás na základní škole nejsložitější?** Složitý pro mě byl poslední ročník, ve kterém jsem se rozhodovala o studiu na střední škole. **S jakým předmětem jste měla největší potíže?** Vždy s matematikou. **Jaký máte názor na roušky při výuce?** Nošení roušek považuji za důležité, ale při výuce na 1. stupni to vidím jako problematické. **Jaký názor máte na výuku na dálku?** Výuku ve škole nic nenahradí. Přesto vidím v distanční výuce také jistý přínos. Všichni účastníci výuky na dálku objevili mnoho nového v oblasti

všudypřítomných informačních technologií a virtuální komunikace. **Jaké jsou vaše koníčky?** Ráda maluji a vyrábím různé dekorace. Také ráda rekreačně sportuji, zejména s rodinou. **Máte nějaké zlovyky?** Pokud ano, jaké? Zlovyky určité mám. Uvědomuji si například, jak se musím vždy přemlouvat k brzkému rannímu vstávání a být všude včas. **Je nějaká věc, bez které nemůžete vydržet?** Především je to moje rodina. A ze zlovyků jsem zapomněla vyjmenovat slabost pro slané brambůrky.

☺ Máte nějaké zvíře či měla jste domácího mazlíčka?

V současné době máme doma jednu agamu vousatou.

V dětství jsem chovala křečky a morčata. Někdy jsme jich měli opravdu hodně. **Máte děti?** Mám tříletého syna Šimona a jsem také nevlastní maminkou patnáctiletého Artura. **Změnila byste na sobě něco?** Od dětství jsem asi zbytečně upovídaná. **Jaké jste měla dětství?** Vyrůstala jsem jenom s maminkou jako jedináček. Na dětství vzpomínám ráda. Bylo plné krásných výletů a šťastných zážitků. Měla jsem plno kamarádů ze sousedství a později mnoho přátel ve škole. Ráda vzpomínám také na vánoční svátky a rodinná setkání. **Máte nějaké nejoblíbenější jídlo / pití?** Jídlo mám ráda všeobecně. Oblíbených jídel by bylo mnoho, ale rozhodně miluji ovoce a kávu s mlékem. (Simona Šmídová, 7.B, a Anička Umnerová, 8.B)

Jak funguje dotykový displej?

Dotykový displej určitě všichni známe. Je to displej, bez kterého by tablety a mobilní telefony ztratily úplný smysl pro používání v dnešní době. Jediným výjimečným aspektem tohoto zařízení je to, že dokáže detekovat přítomnost a místo doteku na zobrazovací ploše. I když se může zdát, že všechny dotykové displeje jsou stejné, tak je větší množství druhů dotykových displejů. My si řekneme o rezistivním a kapacitním displeji. Kapacitní displej funguje jednoduchým způsobem - skládá se z vodivé vrstvy a izolantu (jako je např. sklo). Jelikož je naše tělo vodivé, tak při dotyku s vodivou vrstvou se naruší elektrostatické pole obrazovky a tím se propojí obvod. Zařízení pak tímto vypočítá přesnou polohu prstu. Rezistivní displej funguje lehce jinak - na povrchu displeje je pružná vodivá membrána, pod kterou se nachází další vodivá vrstva. Obě tyto vrstvy jsou odděleny tenkou vzduchovou mezerou. Když na jednom místě displej stlačíte, obě vrstvy se propojí a zařízení vypočítá polohu prstu. Tento způsob dotykového displeje patří mezi první na trhu už od roku 1977. I přes to, že umí detekovat pouze jeden prst, tak se v některých zařízeních používá dodnes. Kromě kapacitního a rezistivního displeje existuje taktéž displej s akustickou vlnou (nejpracovavnější displej využívající povrchové akustické vlny) a displej s infračerveným zářením (je tvořen hustou sítí infračervených paprsků - pokud do nich vložíte objekt, paprsky se přeruší, a tím se zjistí poloha). (Filip Čížek, 9.C)

Profese: Realitní makléř

Tentokrát se podíváme do světa realit, tedy nemovitostí. Určitě jste si všimli, kolik reklam je všude kolem vás, kdo všechno chce prodat / koupit nemovitost. Přemýšleli jste někdy, kdo je realitní makléř a co dělá? Proto jsem pro vás připravil rozhovor s jedním z nich.

Jaká je současná přibližná cena bytu v Plzni velikosti 3+1? Mezi 2,5 milionu – 5 milionů Kč u novostavby s nadstandardní výbavou. **Má makléř oprávnění nabízet nemovitosti?** Je to jeho práce, je za ni placen. Zajišťuje prodávajícímu co nejvýhodnější prodej. V 99% případů „pracuje pro prodávajícího“ na základě smlouvy o zastoupení. **Chtěl jsi být realitní makléř od dětství, nebo jsi chtěl dělat něco jiného?** Chtěl jsem být pilot.

K práci makléře jsem se dostal až před časem na základě vlastních zkušeností při koupi a pronájmu nemovitostí. **Co obnáší práce realitního makléře?** Komplexní činnost pro zajištění prodeje nemovitosti - prověření fyzického stavu nemovitosti a všech zápisů na katastru nemovitostí, dispozice okolí nemovitosti, odhad nemovitosti, stanovení reálné a nabídkové ceny po dohodě s prodávajícím, nabídku nemovitosti s prověřením potenciálních kupců a prohlídka nemovitosti s potenciálními kupci, přípravu kupní smlouvy a úschovy peněz (zajišťuje smluvní advokátní kancelář), komplexní servis s převodem nemovitosti na katastru nemovitostí a spousta dalších činností tak, aby byl prodej co nejvýhodnější a aby měl prodávající jistotu perfektního zajištění i všech souvisejících záležitostí. I třeba zajištění výhodné hypotéky. To samé platí o pronájmu nemovitosti. Pouze zde jde o podstatně méně činností. Zde je nejdůležitější opět dokonalá nájemní smlouva a prověření případných nájemců. **Změnila se cena nemovitostí během koronaviru?** Stále stoupá. **Je větší zájem o bydlení na vesnici nebo ve městě?** Nelze přesně určit, bydlení na vesnici dnes, kde je i výstavba nových rodinných domů, je zajímavé. Pokud jde o nájem, převládá logicky město. **Zvýšil se zájem o chaty a chalupy, když je omezeno cestování?** Zájem se zvýšil razantně, a tím i roste cena. **Jak získáváš klienty – reklamou, nebo tě osloví sami?** Reklama je důležitá, zejména na počátku. Pak na základě spokojenosti klientů začínou převládat doporučení. Nedílnou součástí je i vyhledávání inzertů, kteří si prodávají nemovitost sami, a pokusit se je přesvědčit, že je mnohem výhodnější prodat prostřednictvím solidního makléře, ale opravdu solidního. **Pracuješ v týmu nebo sám?** Převážná část práce je individuální, ale zastřešená servisem pro makléře od zastřešující společnosti. Samozřejmě se i spolupracuje v rámci společnosti, v týmu, pak i napříč společnostmi. **Kolik měsíčně naježdíš kilometrů?** 4.000 km a výše. **Co tě na této práci nejvíce baví?** Práce s lidmi a smysluplnost servisu pro lidi, zejména pokud ji ocení. Volnost a variabilita v rámci práce jak časová, tak co do vlastní činnosti. (Dominik Silovský, 8.B)

Predator z druhé strany

Předposlední zářijový víkend se konal na Šlovickém vrchu poblíž Dobřan extrémní běžecký překážkový běh jak pro děti, tak pro dospělé. Letos jsem se bohužel neúčastnila, protože jsem doléčovala zranění zlomené nohy, a tak jsem se chopila příležitosti být volunteerem čili dobrovolným pracovníkem. Mojí celodopolední prací bylo nalévání iontových nápojů, vody, rozdávání medailí, úsměvu a gratulací špinavým závodníkům po doběhu do cíle. Tento závod byl doopravdy extrémní, což bylo patrné ze vzhledu účastníků závodu, neboť jednou z překážek bylo podlézání ostnatého drátu umístěného těsně nad hladinou bažiny. Celé dopoledne jsem si užila i přesto, že jsem nemohla běžet. (Anna Umnerová, 8.B)

FARMA DVOREC

Ve středu 7. 10. 2020 jsme jeli se 4. A autobusem na farmu Dvorec. Byli tam koně, oslíci, jeleni, mufloni, krávy, kozy a ovce. Je to kousek od obce Radnice. O přestávce jsme si hráli na hřišti a lezli jsme tam po kamenech.

Bylo tam mnoho zvířat a mohli jsme je nakrmit. Oslíkům jsme vynášeli bobky ze stáji. Pak jsme mohli koně Lucku a oslíky česat různými masážními hřebeny. Moc mě to bavilo.

Taky tam byla koza jménem Milan. Je divné, že má koza jméno kluka. Potom jsme šli do jejich restaurace a dostali dobrý třešňový koláč. Bylo to tam nádherné. Užil jsem si to a doporučuji to lidem, kteří mají rádi zvířata a přírodu.

Matěj 3.B

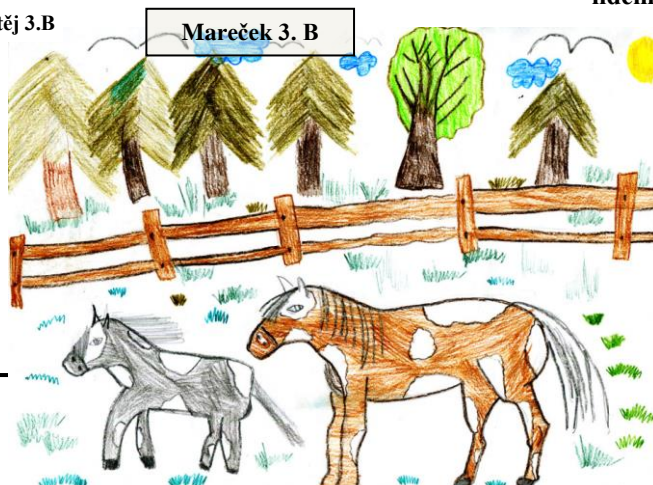
Hanička 3.B

Honzík 3.B

SOUTĚŽ

Nakresli ovci a možná vyhraješ. Obrázek podepiš, napiš třídu a až budeme ve škole, přines ho do 3.B a čekej. Soutěž trvá do konce roku 2020. 1. místo 5 samolepek, 2. místo 2 notýsky a samolepka, 3. místo notes.

Valentýnka 3. B

Řekli nám, že farma má 32 hektarů. Každý rok musí mít na zimu 500 balíků sena. Měli tam i daňky, psa, kočky, muflony, jeleny, ryby, osly a krávy. Zkoušeli jsme kydat hnůž oslům a hřebelcovat koně. Hřebelcovala i 4. A.

Matěj 3.B

RUKODĚLNÝ KURZ NA FAŘE

Na faře jsme dělali dřevěnou krabičku. Krabička se dělala tak, že prvně jsme si museli nařezat dílky. Ty dílky jsme pak brousili smirkovým papírem. Pak jsme je obarvili barvou modrou, bílou, červenou. Byli jsme rozděleni na dvě skupiny, první skupina pracovala na té krabičce, ta druhá skupina byla na zahradě. Otrhávali jsme jablka. Byla tam s námi v dílně Lenka, Miloš, Pepan. Bylo to tam fajn.

Tom 5. B

BYL JSEM U DOKTORA

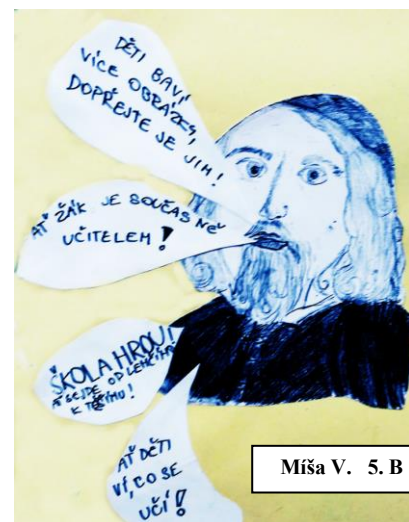
Fenka Čika mě vzbudila. A já je, 7. 10. 2020, den, kdy jsem měl jet k doktorovi ušarí. Jedna z nejmiň příjemných věcí na světě. Většinou se v uchu šťourají takovou tyčkou a je to dost nepříjemné. Babička mi řekla, ať se obléknu a nasnídám. A potom jsme nastoupili do auta. Ze Starého Plzně do Prahy je dlouhá cesta, tak jsem přemýšlel o LEGU. V Praze kvůli covidu 19 nebylo moc lidí, takže na Zličíně to docela šlo. Na Želivského jsme vystoupili. Nervozita stoupá. Žaludek se mi svírá. Zavolali: Roučka! Sakryš!!! Uuuuuuuf! Nakonec nebyla tyčka. V Metropoli mi babi koupila za doktora časopis LEGO CITY a LEGO 60207. A pak jsme byli v Mc Donaldu.

Mareček 3. B

PROJEKT JAN AMOS KOMENSKÝ

V projektu Jan Amos Komenský jsem se dozvěděl hodně věcí o Učitelích národů. Devadesát procent žáků ze třídy bylo rádo, že jsme byli ve skupinách asi po 7 - 6. Dělal jsem plakát, na kterém bylo napsáno, kdy se narodil, kdy zemřel, jeho povolání a co všechno ve svém životě prožil. Ušel z Německa do Česka 500 km. Jan Amos Komenský se dožil 78 let. Chtěl, aby novější generace byly lépe vychovávány. Jeho nejznámější dílo bylo Orbis pictus (Svět v obrazech). Také chtěl, aby děti škola bavila. A to teď taky většina dětí baví a chtějí do té školy chodit nejen pro učení, ale i proto, aby si užili kamarády.

Jakub 5. B

Miša V. 5. B

CITÁT KOMENSKÉHO

"S pomocí knih se mnozí stávají učenými i mimo školy, bez knih nebývá učený nikdo ani ve škole."

vzhrala Kátka z 5. B

VYLUŠTI OTÁZKU

Miša V. 5. B

Perličky z našich lavic

Kde zazněla píseň Kde domov můj?:
"Ve hře Houslovačka." (Fidlovačka)

Napiš, co víš o vzniku písně Kde domov můj?:

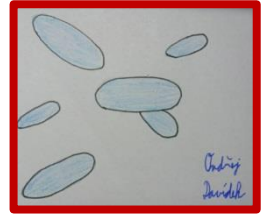
"Bezdomovci neměli kde spát, tak napsali tuto skladbu."

Jak šel čas s nemocemi

Černá smrt

Nejhorší nemoc v historii lidstva byl nepochybně mor, přezdívaný černá smrt. V celé historii se objevily celkem tři epidemie moru. První vlna se označuje jako Justiniánský mor, který zasáhl v 6. století Konstantinopol, dnešní Istanbul. Tato vlna vyhubila přibližně 25 milionů lidí. Druhá a největší vlna moru přišla do Evropy na počátku 14. století z Číny. První zemí s výskytem moru byla Itálie, odkud se nemoc rozšířila do zbytku Evropy. Mor ve středověku zabil celou třetinu evropské populace. Žádná evropská země nebyla ušetřena. V průběhu 15.-18. století se mor vracel (přibližně po dvaceti letech), ale nikdy nezasáhl celou Evropu. Poslední pandemie moru vypukla v 19. století v Číně, kde si vyžádala miliony životů, a rozšířila se do všech kontinentů světa včetně Ameriky, která byla středověkých epidemií ušetřena.

Z lékařského hlediska můžeme mor rozdělit na tři formy: dýmějový, septický a plicní. Dýmějový mor se šíří přes blechy, které se nakazily na infikovaných hlodavcích (především krysách), typickými příznaky jsou boule v místech mízních uzlin (třísla a podpaží). U dýmějového moru je smrtnost bez léčení okolo 60 %. Další formou je plicní mor, který je mnohem nebezpečnější. Přenáší se kapénkami (tj. slinami, kýcháním...) a probíhá jako těžký zápal plic. Bez léčení je smrtnost neuvěřitelných 90 %.

V současnosti se mor vyskytuje pouze v Africe a v Severní a Jižní Americe, a to jen velmi zřídka. Ve všech místech nákazy je samozřejmě možnost očkování proti moru, takže obětí je v současné době jen minimální množství. Tak doufejme, že si v současné situaci povedeme lépe než lidé v naší historii. (Adam Bardoun, 9.C)

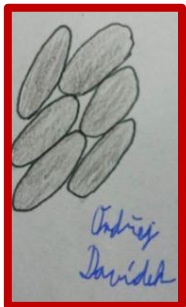
Cholera je mezi lidmi už po tisíceletí

Cholera je onemocnění, které způsobuje průjem a dlouhodobě sužuje lidstvo. Nejvíce se vyskytuje v jihovýchodní Asii, Africe, na Středním východě, v Jižní Americe a zemích bývalého Sovětského svazu. Cholera se šíří velmi rychle, hlavně v oblastech s nízkou hygienickou úrovní a s nedostatkem upravené vody. Tuto nemoc přenáší jak infekční člověk, tak i člověk, který nemá viditelné příznaky. Původcem cholery je bakterie *Vibrio cholerae*, která se přes potravu či kontaminovanou (špinavou) vodu dostává do trávicího traktu. Ročně na světě onemocní několik milionů osob. Onemocnění může proběhnout mírně anebo naopak začne náhle, většinou bez varovných horečnatých stavů a bolesti. Příznaky cholery jsou velmi časté, řídké průjmy. Krátce po začátku průjmů člověk začne i zvracet. Během několika hodin lidské tělo ztratí až 10 % tělesné hmotnosti v podobě vody a minerálů, dochází k velké dehydrataci s neuhasitelnou žízní, svalovými křečemi, poklesem krevního tlaku a selháním ledvin, které bez vhodné náhrady vody a solí vedou ke smrti při plném vědomí. Antibiotická léčba má za následek pokles infekčnosti pacienta, pro léčbu je však klíčové rychlé zavodnění těla. Základní prevencí je dodržování hygienických návyků. Dobré je vyvarovat se zcela kontaminované (znečištěné) vody (včetně ledu v nápojích) a potravin, dezinfikovat a mýt si ruce. Proti této nemoci existuje také účinné očkování, které funguje až dva roky. (Anička Umnerová, 8.B)

Plíce ve hře

Tuberkulóza je nemoc, o kterém bychom mohli říct, že je něco jako v dnešní době koronavirus. Je jednou z nejmrtelnějších nemocí. Každoročně touto nemocí projde kolem 10 milionů lidí a přibližně 1,7 milionu zemře. Tuberkulóza neboli TBC je velmi infekční onemocnění. V Česku bylo v roce 1953 zahájeno plošné očkování lidí. Zdrojem nákazy je nakažený člověk a onemocnění je přenášeno kapénkovým způsobem. U dětí se TBC nejčastěji projevuje horečkami, pocením se, velkými návaly tepla a typickým příznakem je vykašlávání krve, protože TBC nejčastěji napadá plíce. Jelikož se na tuto nemoc dá umřít, musíme se před ní chránit očkováním. (Honza Eckhardt, 9.A)

Černé neštovice

Pravé neštovice, jiným názvem černé neštovice, je prudce nakažlivé virové onemocnění, které zažilo svou největší slávu během 20. století. Na pravé neštovice zemřelo 300 - 500 mil. lidí, a proto se onemocnění označuje jako nejohrovnější novodobé onemocnění ze všech, jelikož na ně zemřelo více lidí, jako zemřelo lidí ve všech světových válkách. První použitelnou vakcínu přivedl Edward Jenner. Zjistil, že lidé, kteří prodělali kravské neštovice, se nikdy nenakazili pravými neštovicemi. V roce 1796 se pokusil udělat experiment na chlapci. Nejdříve ho nakazil kravskými neštovicemi, ze kterých se po 6 týdnech uzdravil, a poté se pokusil chlapce infikovat pravými neštovicemi, avšak bez úspěchu, tudíž vakcína fungovala. Nebyl to úplně nejlepší způsob vakcíny, a proto se začal hledat lepší. Počátkem roku 1960 připravila Světová zdravotnická organizace zdravotnickou akci. Šlo o úplné vymýcení pravých neštovic. Český epidemiolog Karel Raška spolu s 20 dalšími českými odborníky vypracoval účinný a originální plán, kde místo plošného očkování se budou soustředit na jednotlivá ohniska nákazy. Takovým způsobem připravili o pravé neštovice v roce 1971 Latinskou Ameriku, poté Indii a nakonec Etiopii a Somálsko, kde několik dobrovolníků zemřelo kvůli válce. 17. dubna 1978 byla definitivně zastavena nemoc pravých neštovic. Poslední, kdo na nemoc zemřel, byla vědecká fotografka Janet Parkerová. Pravé neštovice tady byly dlouho, a to ukazuje fakt, že na ně zemřel egyptský faraon Ramses V. 1142 let před naším letopočtem. Nemoc prodělal i slavný německý hudební skladatel Ludwig van Beethoven, sovětský diktátor Josef Stalin a prezident USA Abraham Lincoln, avšak ti nemoc přežili. (Filip Čížek, 9.C)

Byla válka to nejhorší?

Utrpení nekončí... Po 1. světové válce přichází vir zvaný španělská chřipka. Většina lidí si myslí, že nemoc pocházela ze Španělska (podle jména), ale mylí se. Španělsko, které se neúčastnilo války, jako první zveřejnilo zprávy o zákeřnosti a nebezpečnosti nemoci. Výzkumy dokázaly, že virus pochází z amerického státu Kansasu... další vědci tvrdí, že z Asie. Dejme tomu, že nemoc opravdu pocházela z Asie - pak můžeme lépe vytrasovat, jak se dostala do Evropy. V roce 1917 se nákaza objevila v Číně, odtud se dostala přes vojáky do USA a pak do Evropy. Nejvíce postiženou oblastí se stalo Španělsko. Na území českých zemí bylo hlášeno 40.000 - 75.000 obětí. Po celém světě vzala chřipka 20 - 50 milionu životů. Nejvíce obětí bylo v produktivním věku, mezi 20. a 40. rokem. Byla tedy horší než velká válka s deseti miliony obětí. Nemoc byla velmi podobná obyčejné chřipce až na to, že virus zhoršil příznaky a zvýšil reakci imunitního systému. To znamená, že umíralo více lidí se silnějším imunitním systémem. Španělské chřipce podlehl spousta známých osob, např. český malíř Bohumil Kubišta a Egon Schiele. Naopak Walt Disney, Woodrow Wilson, Franklin D. Roosevelt a německý císař Vilém II. přežili nákazu španělskou chřipkou. Nemoc trýnila svět dva roky... Pak zbyly už jen vzpomínky, nic víc. (Šárka Bardounová, 6.A)

Imunita ve hře

AIDS - česky syndrom získaného selhání imunity. AIDS je infekční pohlavní nemoc následkem poškození imunitního systému člověka virem HIV. Tato nemoc byla poprvé zaregistrována v roce 1981 a od té doby se nakazilo desítky milionů lidí. Nejvíce postižené státy jsou v Africe. Tato nemoc je zcela nevléčitelná a smrtelná, přestože léky na zmírnění průběhu nemoci se pořád zdokonalují. Tuto nemoc lze získat při pohlavním styku nebo krví. Krev je z hlediska přenosu viru nejnebezpečnější tekutinou. Rizikem je zejména použití infikované injekční jehly, buď mezi narkomany, nebo vícekrát použité v zemích se zaostalým zdravotnictvím. Vystavení největšímu riziku nákazy jsou pracovníci ve zdravotnictví kvůli každodenní práci s krví a pokaždé s jiným pacientem. Nákaza je přenosná při pohlavním styku z muže na ženu, z ženy na muže, z muže na muže a z ženy na ženu. Riziko nákazy zvětšuje časté střídání partnerů. K přenosu z těhotné matky na dítě může dojít, a to jak během těhotenství, tak během porodu. Od počátku epidemie na AIDS zemřelo 35,4 milionu lidí. (Simona Šmídová, 7.B)

Naše zkáza?

Prošli jsme si teď různé nemoci, které se zapsaly do dějin lidstva, ale teď víme, že se objevila další nemoc, která se určitě zapíše mezi ně. Víte, o jakou nemoc jde? Přesněji víte, o jaký virus se jedná? Ti, co odpověděli, že je to rýma a kašel, tak se mýlí. Ale nebyli jste daleko od pravdy. Mluvíme o světoznámém neduhu. Covid-19. Už se asi všichni chytáte, co? Asi bych měla začít příznaky.

Nejčastěji se objevuje horečka. Následuje pak suchý kašel a únava. Pak tam jsou i méně obvyklé příznaky jako bolesti (čehokoli), bolesti v krku, průjem, zánět spojivek, bolest hlavy, ztráta čichu nebo chuti, vyrážka a v neposlední řadě barevné změny na prstech nohou a rukou. Chci jen upozornit, že se únava nepočítá, když celou noc hrajete Fortnite nebo Among us. Tohle se fakt nepočítá jako příznak koronaviru. Takže se pak nedivte, když vás vaše maminka pustí do školy. (Nebo to aspoň platilo, když jsme do té školy chodili, že?)

Co dělat, když jste nakaženi? Měli byste si jít lehnout a poctivě to vyležet. Nikam nechodit a upozornit všechny, s kým jste byli v kontaktu. Ať hledají u sebe příznaky. V tomhle období byste raději moc neměli jezdit za prarodiči. Jistota je jistota. Hodně si mýt ruce, používat desinfekci a nosit roušku, teď už kdekoli.

Pravidla se nám zpříšňují. Je tomu jako za španělské chřipky. Zavřeli nám školy, hudebky, sporty ve vnitřních halách. Ne, není to tím, že někdo chce, abychom byli tlustí, ale je třeba se teď nestýkat s okolím. Počet nakažených, mrtvých a hospitalizovaných neustále roste, nejen u nás.

Dodržujte jednotlivá opatření a neberte tenhle neduh na lehkou váhu, ať se brzy můžeme zase vrátit do školy, začít sportovat, hrát a užívat si svobodný život. (Mája Tomášková, 8.B)

Injekce a bude líp

Očkování je lékařský zákrok, při kterém se zdravý organismus záměrně setká s méně nebezpečným mikrobem. Očkováný by měl být chráněn před nákazou nebo alespoň před vážným průběhem onemocnění v případě, že se setká s původcem onemocnění. Očkování nevede vždy ke vzniku imunity, ne každý očkováný je tedy chráněn před infekcí. Očkování někdy může doprovázet horečka, nevolnost, ospalost či otok nebo zarudnutí v místě očkování. Tyto vedlejší účinky očkování jsou obecnou reakcí organismu na očkování a obvykle rychle ustupují.

U nás máme očkování povinné na některé nemoci a díky tomu na nás nemohou zaútočit.

Povinné očkování: černý kašel, dětská obrna, tetanus, záškrť, žloutenka typu B, Haemophilus influenzae typu B, příušnice, spalničky, zarděnky.

Povinné pro děti s rizikem: tuberkulóza (očkuje se na přání rodičů až po aplikaci základního očkování, nejpozději do 15 let).

Přeočkování: např. tetanus se přeočkovává v dospělosti po 15 letech, u osob starších 60 let a u osob se sníženou imunitou po 10 letech. Při úrazu se pak má proti tetanu přeočkovat, pokud od posledního očkování uplynulo více než 5 let.

Další očkování můžete získat v případě, že jedete do zahraničí - do rizikové oblasti s výskytem jiných onemocnění, než se kterými se můžete setkat v naší zemi.

A teď nezbývá nic jiného než si přát, aby odborníci v nejbližší době vyvinuli vakcínu, kterou by nás ochránili před útočícím covidem. (Dominik Silovský, 8.B)

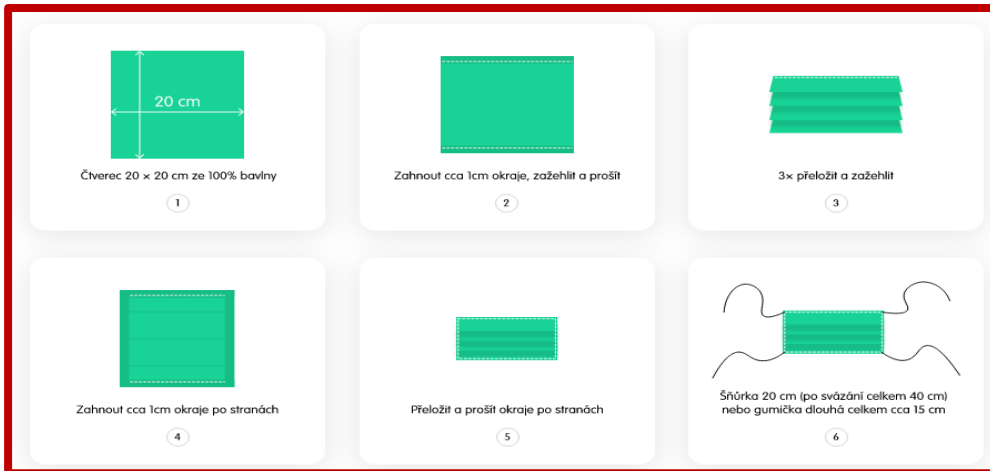

Jak si vyrobit roušku:

Dnes budeme vyrábět 2 typy roušek - jednu z kuchyňských utěrek a druhou šitou jehlou.

Na první **roušku z kuchyňských utěrek** budeme potřebovat: 1 list kuchyňské utěrky, pravítko, sešívačku a gumičky. Postup: List utěrky změříme (většinou má 22 cm) a po 2 cm přehneme. Až budeme mít utěrku složenou jako harmoniku, vynecháme si kousek od kraje, vložíme gumičku, přehneme a za použití sešívačky přiděláme. A první rouška je hotová. ☺

Na **látkovou roušku** budeme potřebovat: 20 cm x 20 cm 100 % bavlněnou látku, gumičku / proužek jiné, pevné látky, nůžky, jehlu, žehličku, pravítko a nit. Postup: Na látku načrtneme pruhy po 2 cm, které potom zažehlíme. A teď musíme celou roušku obešit tak, aby nám pěkně držela při sobě. Jsou dvě varianty dalšího postupu: Buď na obě dlouhé, nepeložené strany přišijeme na okraje gumičky, nebo na každý roh přišijeme proužek jiné, pevné látky (vizte obrázek).

Vesmírný závod

V tomto díle své rubriky bych se rád zabýval historií objevování vesmíru. A proč se článek jmenuje Vesmírný závod? To je jednoduché, protože Spojené státy americké a Sovětský svaz (dnešní Rusko a okolní státy) se během studené války předháněly ve všem a objevování vesmíru nebylo výjimkou. První umělou družicí obíhající Zemi byl sovětský Sputnik 1. První živý tvor se do vesmíru podíval ze sovětské sondy Sputnik 2 v roce 1957 a tím tvorem byl pes Lajka. Dalším obrovským milníkem v tomto závodu bylo dostat do vesmíru člověka. To se povedlo zase Sovětům. Tímto šťastlivcem byl astronaut Jurij Gagarin. Po úspěšném návratu na Zemi se stal celebritou, zemřel však o několik let později při leteckém neštěstí. První ženou ve vesmíru byla v roce 1963 Valentina Těrešková, do vesmíru ji dostal Vostok 6, což byl sovětský let. Po všech těchto událostech následovala cílová rovinka a to, kdo první dostane člověka na Měsíc. V roce 1968 Američané dostali člověka na orbit Měsíce letem Apollo 8. A konečně v roce 1969 se Američanům povedlo přistát na povrchu Měsíce s lidskou posádkou, byl to let Apollo 11. Prvním člověkem, jenž stanul na povrchu Měsíce, byl americký kosmonaut Neil Armstrong, který pronesl legendární větu: „Je to malý krok pro člověka, obrovský skok pro lidstvo.“ Druhým mužem na Měsíci byl Buzz Aldrin. Poslední člen posádky Apolla 11 byl Michael Collins, který čekal ve velitelském modulu na oběžné dráze Měsíce. Na Měsíci poté přistálo ještě několik posádek, kupodivu byly všechny americké. Takovou zajímavostí je, že poslední člověk, který zatím stanul na Měsíci byl Eugene Cernan, americký kosmonaut s českými kořeny. Nedá se úplně říci, jestli tento „závod“ vyhráli Američané, nebo Sověti. Na současnější průzkum vesmíru se zaměříme v dalších dílech této rubriky. (Adam Bardoun, 9.C)

Invaze z cizího světa

Raymond Elias Feist je americký spisovatel. Jeho díla jsou známá po celém světě. Mám od něj nejraději sérii Trhlinové války. Raymond Elias Feist se narodil 28. 12. 1945 v Los Angeles v USA. Jeho knihy jsou poměrně složité na pochopení (cestování časem a prostorem, mnoho postav a spletitá minulost). Myslím si, že tato kniha je určena dětem okolo třinácti let s velkou fantazií. Někdy je kniha dramatická, tajemná a jindy velmi smutná. Teď něco z příběhu.

Pug, chlapec bez rodičů, byl poslán k moři, aby nasbíral škeble. Cestou zpět do pevnosti ho však zastihne bouře a napadne ho divoké prase. Meecham, společník místního mága Kulšana, ho zachrání a pozve na večeři. Když se mág poprvé setká s Pugem, zjistí, že chlapec v sobě má skryté umění magie. Vezme si ho tedy do učení... Po několika měsících studia se Pugovi povede první kouzlo. Poté však jeho učení naruší znepokojivá zpráva... Lidé z cizího světa mapují terén po celé zemi. Co naši hrdinové podniknou?

Teď víte, proč mám tuhle sérii tak ráda. Stříbrný trn je název mé nejoblíbenější knihy. Je sice trochu drsná, ale mně to nevadí. V knihách najdete i vtipné hlášky a přezdívky. Já se našla v jedné z nich. Ta věta zněla: Neškareď se tak, ty náš malý bouřkový mráčku. Když jsem to pak řekla bratřovi, podotkl, že já jsem spíš jako velká bouře. Splňte mi mé přání a přečtěte si alespoň jeden odstavec z této úžasné knihy. Ale pozor! Jakmile si oblíbíte jednu postavu, budete číst neustále, abyste se dozvěděli, jak to s ní skončí. Dělam si legraci, čtete, jak je libo! (Šárka Bardounová, 6.A)

Snake – hra, která byla totálním hitem

Měli jste dříve starou nokii nebo jiný tlačítkový telefon? Dost možná jste tam měli i nějaké hry. Asi si myslíte, že lžu a že na takové telefonů nejdě ani hrát hra. Opak je ale pravdou. Asi neznámější hra na tlačítkových telefonech byla snake. Je to hra od firmy Gremlin vydaná v roce 1976. Hra snake má deset verzí a každá vypadala trochu jinak. Šlo v nich ale o jedno - mít co nejdelšího hada a nenabourat. Jednoduché ne? Zkuste si tuto hru zahrát ve hrách google. Do google vyhledávače zadejte „snake game“. Já si myslím, že tato hra je jednoduchá. Mě moc nebaví a jak jste na tom vy? (Honza Eckhardt, 9.A)

Podlavičník - časopis pro lidi školou povinné, začátečníky i pokročilé. Vydává Základní škola Dobřany, příspěvková organizace, tř. 1. máje 618, 334 41, tel. 602 658 066, e-mail: jpbs@email.cz. Redakce: redakční kroužek pod vedením Mgr. Michaely Hlaváčové: 6.A: Šárka Bardounová, 7.B: Martin Škarda, Simona Šmídová, 8.B: Ondřej Davídek, Filip Hančík, Vojtěch Kleisner, Dominik Silovský, Matěj Sýkora, Kristýna Málková, Marie Tomášková, Anna Umnerová; 9.A: Jan Eckhardt; 9.C: Adam Bardoun, Filip Čížek. **Koordinátorka příspěvateľů z 1. stupně: Mgr. Alena Formánková. E-Podlavičník - internetová verze na www.zsdobransy.cz: Mgr. Jana Fialová. Editace: Mgr. Jaroslav Šedivý a Mgr. Alena Formánková. Časopis tiskne a sponzorsky podporuje: Prima Press s.r.o., Borská 44, 316 00 Plzeň. Časopis č.2/2021 předán k tisku 8. 11. 2020. Veškeré příspěvky, dotazy, soutěžní lístky a inzeráty předávejte redaktorům časopisu.**